

Tisková zpráva

Veřejnost o testování a očkování proti onemocnění COVID-19 – červen 2021

- ⊙ Ochotu nechat se naočkovat proti onemocnění COVID-19 vyjádřila v našem průzkumu přibližně třetina (35 %) dotázaných občanů, negativní postoj k očkování zaujala necelá čtvrtina (23 %) oslovených. Alespoň první dávku očkování měla v době konání výzkumu za sebou přibližně šestina (16 %) oslovených, další téměř pětina (19 %) pak již byla kompletně naočkováná. Zbýlých 7 % občanů pak stále váhá.
- ⊙ Respondenti, kteří se chtějí nechat očkovat, případně už naočkováni jsou, jako nejčastější důvod svého rozhodnutí uváděli, že chtějí zůstat zdraví, ochránit se před onemocněním COVID-19, z něhož mají obavy, nebo že chtějí zamezit závažnému průběhu tohoto onemocnění.
- ⊙ Dotázaní, kteří se podle svých slov očkovat proti onemocnění COVID-19 nechťejí, jako nejčastější důvod uváděli nedůvěru k očkování jako takovému, to, že vakcína byla vyvinuta příliš rychle a není tak dostatečně otestovaná a že mají obavy z vedlejších účinků očkování nebo dlouhodobých následků.
- ⊙ Více než dvě třetiny (69 %) veřejnosti v první polovině června souhlasily s tím, že antigenní testování by mělo být i nadále pro všechny hrazeno každé 3 dny, téměř tři pětiny českých občanů (57 %) pak s tím, že vstup na hromadné akce by měl být umožněn pouze lidem, kteří jsou naočkováni nebo otestováni.
- ⊙ K naprostému uvolnění cestování, tedy že by měli mít všichni čeští občané možnost vycestovat do jakékoliv země zcela bez omezení a podmínek (bez testování, očkování apod.) se lidé stavěli spíše odmítavě, když pro volné cestování se vyslovila více než čtvrtina (29 %) dotázaných, téměř dvě třetiny (64 %) byly proti.

Zpracovala:

Naděžda Čadová

Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

Tel.: 210 310 588; e-mail: nadezda.cadova@soc.cas.cz

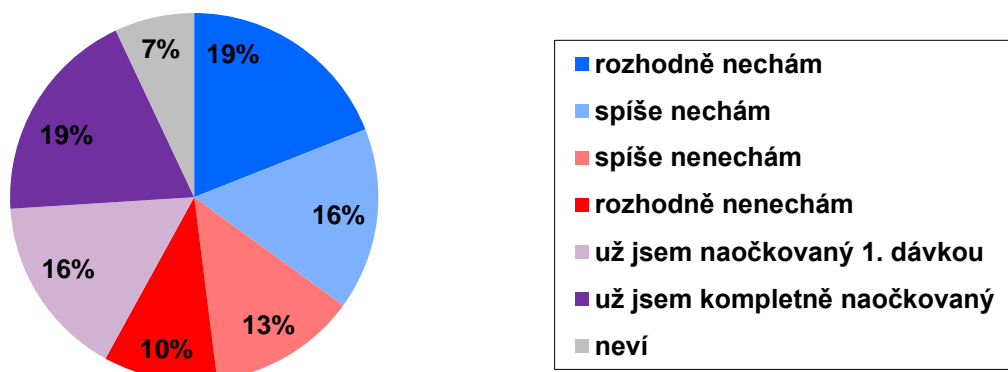
Centrum pro výzkum veřejného mínění se ve výzkumu realizovaném v první polovině června 2021 podrobněji zaměřilo na téma očkování proti onemocnění COVID-19 a postoje veřejnosti k testování.

Všechny respondenty jsme nejprve informovali, že v České republice byly schváleny očkovací látky proti onemocnění COVID-19 a očkování je pro všechny občany ČR dobrovolné a zdarma. Následně jsme respondentům položili otázku, zda se oni osobně nechají proti onemocnění COVID-19 očkovat.¹ Výsledky zachycuje graf 1.

Ochotu nechat se naočkovat proti onemocnění COVID-19 vyjádřila v našem průzkumu přibližně třetina (35 %) dotázaných občanů, v tom 19 % uvedlo, že se „rozhodně nechá“ naočkovat a 16 % že se „spíše nechá“. Negativní postoj k očkování zaujala necelá čtvrtina (23 %) oslovených, když 13 % se dle svých slov očkovat „spíše nenechá“ a 10 % „rozhodně nenechá“. Alespoň první dávku očkování měla v době konání výzkumu za sebou přibližně šestina (16 %) oslovených, další téměř pětina (19 %) pak již byla kompletně naočkováná. Zbýlých 7 % občanů pak stále váhá.

¹ Znění otázky: V České republice byly schváleny očkovací látky proti onemocnění COVID-19 způsobené novým typem koronaviru SARS-CoV-2 a začalo očkování, které je pro všechny občany ČR dobrovolné a zdarma. Necháte se Vy osobně proti onemocnění COVID-19 očkovat? Možnosti odpovědí: rozhodně necháte, spíše necháte, spíše nenecháte, rozhodně nenecháte, už jste naočkováni, ale jen 1. dávkou, už jste kompletně naočkováni (obě dávky u dvoudávkové vakcíny, nebo jedna dávka u jednodávkové vakcíny), neví.

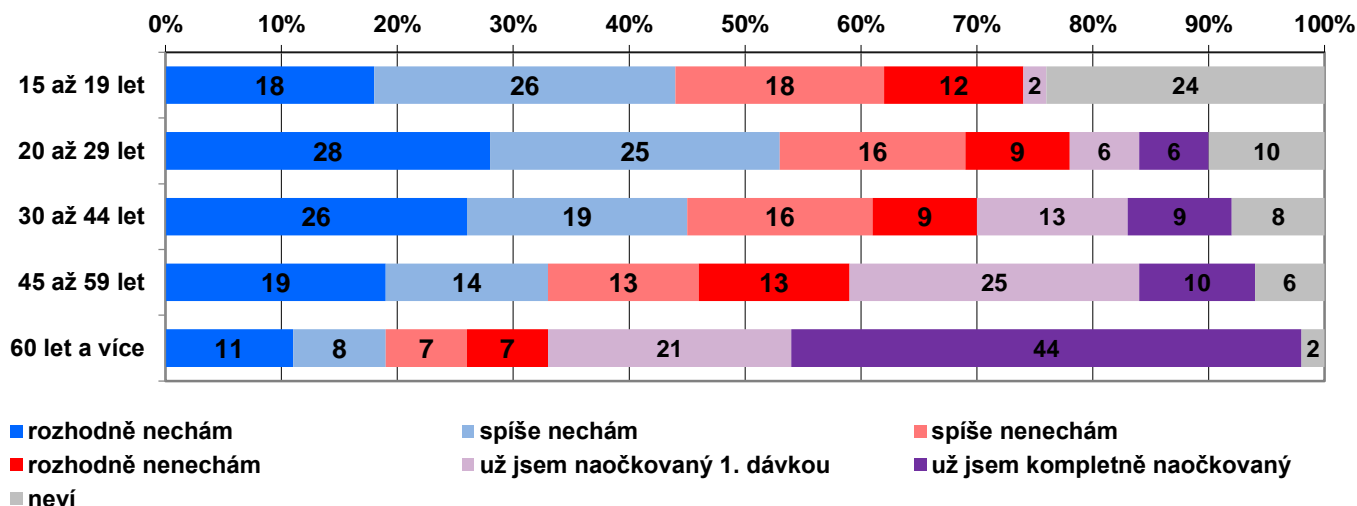
Graf 1: Necháte se očkovat proti onemocnění COVID-19? (v %)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost, 29. 5. - 13. 6. 2021, 957 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Výrazné rozdíly v postojích k očkování byly z hlediska věku (viz graf 2). Ve věkové skupině nad 60 let jsou téměř dvě třetiny (65 %) lidí již naočkováni alespoň první dávkou, necelá pětina (19 %) se očkovat chce a 14 % naopak očkování odmítá. Pouze 2 % lidí nad 60 let zatím nejsou rozhodnuta, zda se nechat nebo nenechat naočkovat proti onemocnění COVID-19. Mezi respondenty ve věku 45 až 59 let již alespoň první dávku obdržela více než třetina (35 %) lidí, zájem o očkování projevuje rovněž asi třetina (33 %), naopak více než čtvrtina (26 %) ho odmítá a 6 % zatím váhá. Z lidí ve věku 30 až 44 let je naočkována necelá čtvrtina (22 %), 45 % se naočkovat chce, čtvrtina (25 %) se naočkovat nechce a 8 % se zatím nerozhodlo. Mezi lidmi od 20 do 29 let je naočkována aspoň první dávkou více než desetina (12 %), více než polovina (53 %) se naočkovat chce a podobně jako u dvou předchozích věkových skupin asi čtvrtina (25 %) očkování odmítá. Další desetina lidí (10 %) v tomto věku se dosud nerozhodla. V nejmladší generaci je již naočkováno jen minimum lidí (2 %), více než dvě pětiny (44 %) se chtějí nechat očkovat, tři z deseti (30 %) o očkování zájem nemají a asi čtvrtina (24 %) zatím neví.

Graf 2: Ochota nechat se očkovat proti onemocnění COVID-19 dle věku (v %)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost, 29. 5. - 13. 6. 2021, 957 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Mezi lidmi, kteří se rozhodně chtějí nechat naočkovat nebo již naočkovaní jsou, najdeme více dotázaných s vysokoškolským vzděláním.

Tabulka 1 nabízí časové srovnání s předchozími výzkumy z února a dubna 2021, kde ovšem dotázaní, kteří již očkováním prošli, měli možnost zvolit pouze variantu „už jsem naočkovaný“ bez rozlišení toho, zda byla dotyčnému podána jedna dávka vakcíny, nebo dvě. Vzhledem k tomu, že ve speciálních výzkumech z února a dubna 2021 byli

dotazování pouze lidé ve věku od 18 let výše, a jak je patrné i z předchozí tabulky, nejmladší věková skupina je v tomto ohledu dosti specifická, jsou i zde v tabulce s časovým srovnáním zachyceni u aktuálního výzkumu pouze respondenti starší 18 let (N = 925).

Tabulka 1: Ochota nechat se očkovat proti onemocnění COVID-19 – časové srovnání (v %)

	2/21	4/21	6/21
rozhodně nechám	39	38	20
spíše nechám	20	21	15
spíše nenechám	17	14	13
rozhodně nenechám	16	12	9
už jsem naočkovaný 1. dávkou	1*	10*	17
už jsem kompletně naočkovaný	-	-	20
neví	7	5	6

*Poznámka: Ve výzkumu v únoru a dubnu 2021 byla formulace „už jsem naočkovaný“ bez rozlišení, zda jde o očkování první nebo druhou dávkou.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost a Naše společnost – speciál, respondenti starší 18 let..

V únoru 2021 byly k očkování ochotny, nebo již naočkované tři pětiny (60 %) lidí, přibližně třetina (33 %) očkování rozhodně či spíše odmítala a 7 % váhalo. V dubnu 2021 ochota k očkování vzrostla, když ti, kteří vyjádřili ochotu nechat se naočkovat, nebo již očkovaním prošli, tvořili 69 % všech dotázaných, odmítání očkování uvedla více než čtvrtina (26 %) a dvacetina (5 %) se dosud nerozhodla. V aktuálním výzkumu tvořili ti, kteří očkování již absolvovali, spolu s těmi, kteří o něj mají zájem, skoro tři čtvrtiny (72 %), což je výsledek statisticky srovnatelný s dubnovým výzkumem. Odmítnutí očkování uvedlo 22 % oslovených, což je o 4 procentních body méně, než v předchozím výzkumu, a 6 % dosud neví, jak se rozhodnout.

Všech respondentů jsme se dále zeptali, jaký je hlavní důvod jejich stanoviska k očkování proti onemocnění COVID-19. Pokud se chtějí nechat naočkovat, tak z jakého důvodu, a pokud se očkovat nechťejí, tak proč.² V tomto případě se jednalo o otevřenou otázku, tj. bez nabídky odpovědí, takže respondenti mohli spontánně uvádět vlastní důvody. Odpovědi respondentů byly následně rozděleny do jednotlivých kategorií a výsledky zachycují tabulky 2 a 3.

Tabulka 2: Důvody pro očkování (v %)

Zůstat zdraví, obava z nemoci, těžkého průběhu	45
Možnost cestovat	10
Život bez omezení – výhody pro očkované	7
Vymýcení nemoci, zastavení jejího šíření, kolektivní imunita	7
Ochrana svých blízkých, svého okolí, možnost setkávat se s rodinou	5
Zaměstnání	4
Důvěra k očkování (obecně), důvěra, že očkování funguje	3
Doporučení (vlády, lékařů, rodiny)	2
Návrat k normálu	2
Jiné zdravotní potíže	1
Vyšší věk	1
Jiná odpověď	13
CELKEM	100

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost, 29. 5. - 13. 6. 2021, 674 respondentů starších 15 let, kteří se chtějí nechat naočkovat, nebo už jsou naočkovaní, osobní rozhovor.

² Znění otevřené otázky: „Ať už je Váš postoj k očkování proti onemocnění COVID-19 jakýkoliv, jaký je jeho hlavní důvod? Pokud byste se očkovat nechal, tak proč? Pokud byste se naopak očkovat nenechal, tak proč?“

Tabulka 3: Důvody proti očkování (v %)

Nedůvěra (obecně), nedůvěra k očkování	28
Vakcína není dostatečně otestovaná, byla vyvinuta příliš rychle	15
Obava z vedlejších účinků, dlouhodobých následků	14
Nemá to cenu, je to zbytečné, není důvod se očkovat	7
Jsem zdravý, důvěřuji své imunitě, nebojím se nemoci	5
Kontraindikace, jiné nemoci	4
Nemoc prodělal, má imunitu, protilátky	3
Nevěří, že očkování je účinné	3
Jiná odpověď	20
Neví	1
CELKEM	100

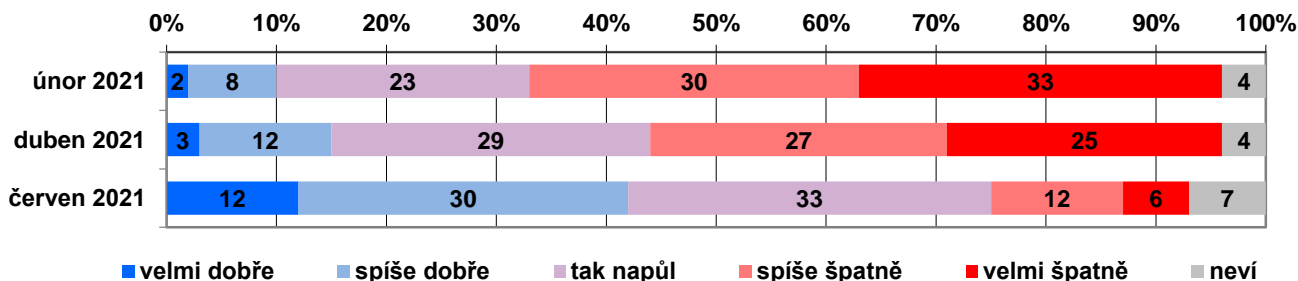
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost, 29. 5. - 13. 6. 2021, 207 respondentů starších 15 let, kteří se nechtějí nechat naočkovat, osobní rozhovor.

Respondenti, kteří se chtějí nechat očkovat, případně už naočkováni jsou, jako nejčastější důvod svého rozhodnutí uváděli, že chtějí zůstat zdraví, ochránit se před onemocněním COVID-19, z něhož mají obavy, nebo že chtějí zamezit závažnému průběhu tohoto onemocnění (45 %). Druhým poměrně často uváděným důvodem byla touha cestovat (10 %). Necelá desetina oslovených pak uvedla, že si chtějí užívat života bez omezení, navštěvovat kulturní a sportovní akce a chtějí se vyhnout nutnosti pravidelného testování (7 %) a že chtějí přispět ke vzniku kolektivní imunity (7 %), chránit své okolí před nákazou a cítí v tomto směru odpovědnost ke svým blízkým (5 %). Dalšími poměrně frekventovanými důvody byla důvěra k očkování obecně a v účinnost vakcín, zaměstnání, doporučení vlády, lékařů nebo někoho z rodiny, touha vrátit se k normálnímu životu, jiné zdravotní obtíže nebo vyšší věk, jež by průběh případné nemoci COVID-19 mohly zkomplikovat.

Dotázaní, kteří se podle svých slov očkovat proti onemocnění COVID-19 nechtějí, jako nejčastější důvod uváděli, nedůvěru (bez bližší specifikace), nebo nedůvěru k očkování jako takovému (28 %), že vakcína byla vyvinuta příliš rychle a není tak dostatečně otestovaná (15 %) a že mají obavy z vedlejších účinků očkování nebo dlouhodobých následků, které by pro ně očkování mohlo mít (14 %). Necelá desetina oslovených pak zmínila, že podle nich nemá cenu se očkovat, nevidí k tomu žádný důvod, zkrátka to považují za zbytečné nebo že se cítí zcela zdraví, důvěřují své přirozené imunitě a z onemocnění COVID-19 nemají strach. Dalšími poměrně frekventovanými důvody bylo, že respondent již nemoc prodělal a má proti onemocnění protilátky, má další nemoci, kvůli kterým pro něj očkování není vhodné, nebo že nevěří v účinnost očkování.

Všechny respondenty jsme dále požádali o hodnocení dosavadního průběhu očkování proti onemocnění COVID-19, tedy jeho organizaci, rychlost, dostupnost potřebných informací apod.³ Výsledky zachycuje graf 3.

Graf 3: Hodnocení dosavadního průběhu očkování (v %)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost a Naše společnost – speciál.

³ Znění otázky: „Jak byste celkově hodnotil dosavadní průběh očkování proti onemocnění COVID-19, tedy jeho organizaci, rychlost, dostupnost potřebných informací apod. Probíhá toto očkování podle Vás.“ Možnosti odpovědí: velmi dobře, spíše dobře, tak napůl, spíše špatně, velmi špatně, neví.

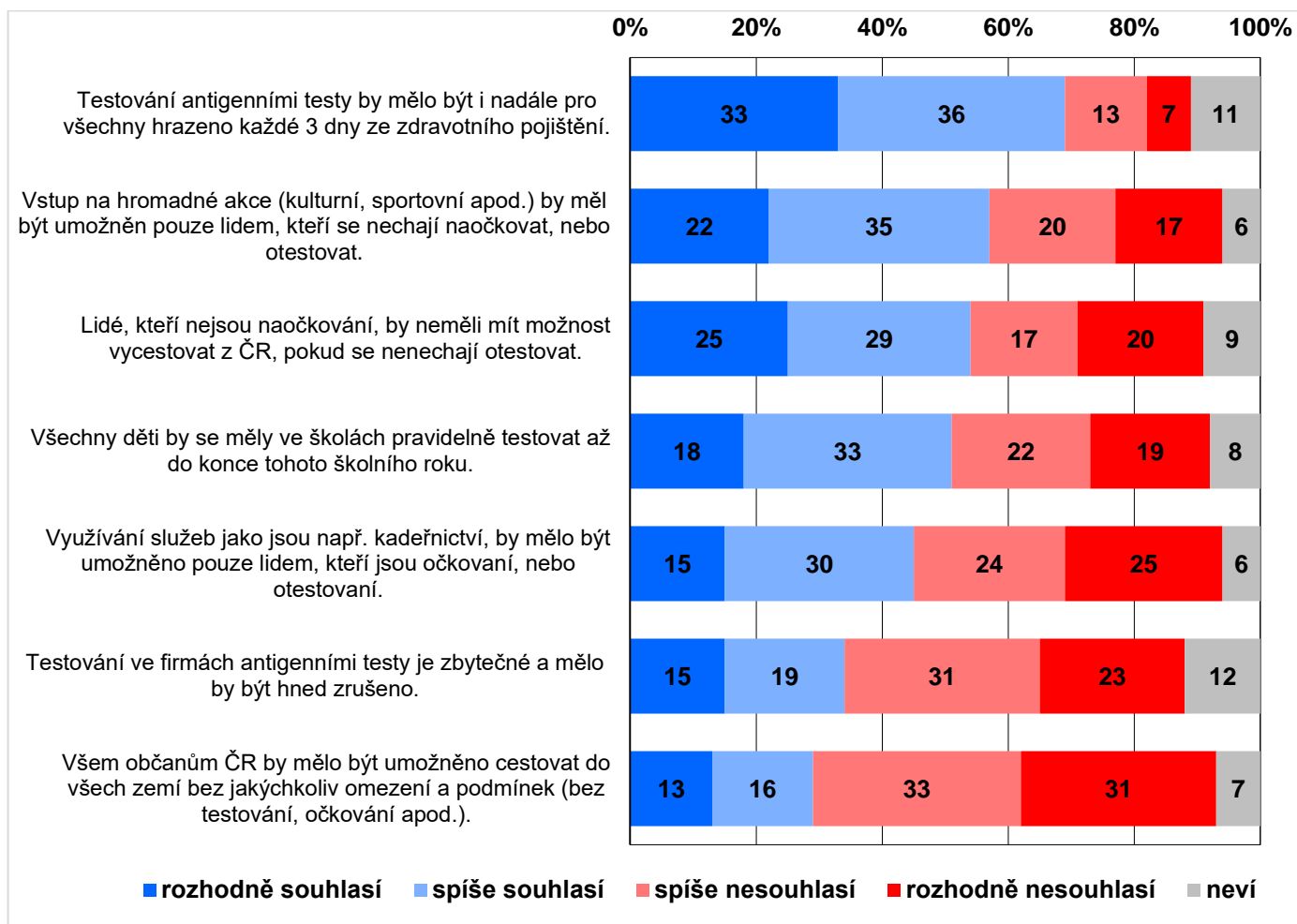
Při hodnocení dosavadního průběhu očkování byla v první polovině června 2021 česká veřejnost poměrně optimistická, když za dobrý ho označily více než dvě pětiny (42 %) populace (podle 12 % je „velmi dobrý“ a podle 30 % „spíše dobrý“), podle asi třetiny (33 %) je to „tak napůl“, a necelá pětina (18 %) ho hodnotí negativně (podle 12 % je „spíše špatný“ a podle 6 % „velmi špatný“). Zbývajících 7 % dotázaných nevědělo, jak průběh očkování zhodnotit, a zvolilo možnost „nevím“.

V porovnání s předchozími výzkumy, v nichž výrazně převažovalo kritické hodnocení dosahující v únoru 2021 úrovně 63 % a v dubnu 2021 52 %, je aktuální výsledek podstatně lepší (oproti únoru poklesl podíl negativního hodnocení o 45 procentních bodů). Naopak podíl těch, kteří hodnotí dosavadní průběh očkování kladně, tvořil v únoru jen desetinu dotázaných a v dubnu 15 %, v aktuálním výzkumu výrazně vzrostl (nárůst oproti únoru 2021 o 32 procentních bodů). V porovnání s předchozími výzkumy občané také nyní o něco častěji hodnotí dosavadní průběh očkování jako „tak napůl“ (oproti únoru 2021 nárůst o 10 procentních bodů).

Hodnocení dosavadního průběhu očkování se zlepšuje spolu s rostoucím věkem a s rostoucí důvěrou vládě.

Ve výzkumu jsme se dále podrobněji zajímali o postoje české veřejnosti k testování, které jsme mapovali prostřednictvím 7 výroků, s nimiž dotázaní vyjadřovali svůj souhlas, nebo nesouhlas.⁴ Výsledky zachycuje graf 4.

Graf 4: Souhlas/nesouhlas s výroky o testování na COVID-19 (v %)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost, 29. 5. - 13. 6. 2021, 957 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

⁴ Znění otázky: Nyní Vám přečtu některé výroky, které se týkají očkování a testování na COVID-19, a Vy mi, prosím, řekněte, zda s nimi souhlasíte, nebo nesouhlasíte. Výroky viz graf 5. Nabídka odpovědí: rozhodně souhlasím, spíše souhlasím, spíše nesouhlasím, rozhodně nesouhlasím, nevím.

Více než dvě třetiny (69 %) veřejnosti v první polovině června souhlasily s tím, že antigenní testování by mělo být i nadále pro všechny hrazeno ze zdravotního pojištění každé 3 dny, což již v současnosti neplatí a mluví se dokonce o úplném skončení bezplatného preventivního testování. Téměř tři pětiny českých občanů (57 %) souhlasí s tím, že vstup na hromadné akce by měl být umožněn pouze lidem, kteří jsou naočkovaní nebo otestovaní. Nesouhlas s tímto postupem pak vyslovilo 37 % dotázaných. Nadpoloviční většina české veřejnosti (54 %) dále podporuje výrok, že lidé, kteří nejsou naočkovaní, by neměli mít možnost vycestovat z České republiky, pokud se nenechají otestovat a také souhlasila s tím, že školáci se mají až do konce školního roku pravidelně testovat (51 %), proti byly více než dvě pětiny (41 %) dotázaných.

Poněkud rozpolceně se staví česká společnost k podmínkám využívání služeb, jako jsou například kadeřnictví, když 45 % oslovených souhlasilo s tím, že by jejich využívání mělo být umožněno pouze lidem, kteří jsou očkovaní, nebo se nechají otestovat, opačný názor vyslovilo 49 % respondentů. V první polovině června pak více než polovina občanů (54 %) nepovažovala testování ve firmách za zbytečné, když vyjádřila nesouhlas s tvrzením, že testování ve firmách antigenními testy je zbytečné a mělo by být hned zrušeno. Naopak pro zrušení testování ve firmách se vyslovila více než třetina dotázaných (34 %) a další více než desetina (12 %) neměla jasný názor a zvolila odpověď „nevím“. K naprostému uvolnění cestování, tedy že by měli mít všichni čeští občané možnost vycestovat do jakékoliv země zcela bez omezení a podmínek (bez testování, očkování apod.) se lidé stavěli spíše odmítavě, když pro volné cestování se vyslovila více než čtvrtina (29 %) dotázaných, téměř dvě třetiny (64 %) byly proti.

Technické parametry výzkumu

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v21-06</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v. v. i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>29. 5. – 13. 6. 2021</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Vážení dat:</i>	<i>Vzdělání X NUTS 2, věk X NUTS 2, pohlaví X kraj, velikost místa bydliště X věk, vzdělání X věk</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr a vážení dat:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>957</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>159</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem – kombinace dotazování CAPI a PAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Kód tiskové zprávy:</i>	<i>oz210723</i>
<i>Otázky:</i>	<i>OZ.61, OZ.62, OZ.63, OZ.71</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>23. července 2021</i>
<i>Zpracovala:</i>	<i>Naděžda Čadová</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Vážení dat – způsob zvýšení reprezentativity souboru vzhledem k vybraným charakteristikám populace pomocí přiřazení váhy každému respondentovi. Váhy jsou vytvářeny pomocí metody iterativního proporčního vážení a pohybují se v rozsahu 0,333 až 3.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíří námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.
